

## **ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ У МІЖНАРОДНОМУ ТУРИЗМІ**

У всі часи транспорт вважався однією із найважливіших складових матеріальної бази економіки будь-якої країни. На сьогоднішній день розвинута транспортна галузь сприяє підвищенню ефективності суспільного виробництва, створює умови для раціонального розміщення виробничих сил по території країни тощо. Очевидною є вирішальна роль транспорту в вирішенні соціальних проблем, забезпеченні ділових, культурних і туристських поїздок населення, розвитку культурного обміну всередині країни і за кордоном. Транспорт забезпечує розвиток міжнародних економічних відносин, сприяючи здійсненню взаємовигідного обміну між різними країнами.

Розвиток туризму й транспорту – взаємно пов'язаний і взаємно обумовлений процес. Для дослідження зв'язків у системі “туризм – транспорт” у науковій літературі переважне місце відводиться ролі й значенню транспорту як чинника розвитку. Транспорт є головною умовою розвитку туризму, в тому числі міжнародного. Особливостям надання транспортних послуг цікавилось чимало дослідників, такі як Биржаков М.Б., Войтушенко О.П., Дем'янченко А.Г., Никифоров В.І. та інші.

Історично на формування транспортних систем різних держав чинило вплив їх географічне розташування, природний потенціал, а нерідко і кліматичні й ландшафтні характеристики. Це призвело до формування тих транспортно-технічних баз, які найбільш раціонально використовуються в умовах конкретного регіону.

Активному розвитку міжнародного туризму у світі сприяло ряд обставин. По-перше, у межах загальної кількості подорожей майже всіма видами транспорту висока частка подорожей із суто туристською метою. По-друге, зросла середня тривалість туристських поїздок. Це пов'язано із зростаючим прагненням людей до підвищення обсягу вражень, до активного вживання різноманітних туристських благ. У зв'язку з цим відзначимо постійне зростання середньої відстані подорожі одного туриста. Зазначимо і безупинне збільшення доходів, отриманих під час продажу туристських послуг і товарів, які мають прямий вплив на розвиток транспорту.

З розвитком міжнародного туризму транспортні шляхи постійно розширюються, так як збільшення попиту на подорожі надає позитивний вплив на розвиток транспортної інфраструктури. Транспорт, у свою чергу, дозволяє розширювати географію подорожей. Транспортні послуги – один з основних видів послуг у туристичному продукті. Їх вартість, переважно, й формує ціни туру. У залежності від тривалості, дальності подорожі питома вага витрат на перевезення коливається від 20 до 60 %.

Сьогодні, найбільша кількість туристів (в середньому 45-50 %), особливо ті, які мандрують на далекі відстані, надають перевагу авіаційному транспорту. На другому місці – автомобільний транспорт. Він використовується всюди: від трансферів і екскурсій, внутрішньомаршрутних перевезень автобусами до оренди малолітражних автомобілів туристами для особистого використання на відпочинку.

Якщо говорити про переміщення в межах країни, залізничний транспорт має певний пріоритет перед авіаційним. Перевагою залізничних перевезень є більш низькі тарифи (в т.ч. в зарубіжних країнах) і розгалужена система знижок, проїзних квитків тощо. Такі перевезення дозволяють подорожувати за значно нижчими цінами різним категоріям туристів.

Водний транспорт, річковий і морський викликають образ туристського круїзного обслуговування і використовуються в індустрії туризму досить активно. Водні подорожі мають ряд як переваг, так і недоліків в порівнянні з іншими видами транспорту. Туристів приваблює високий рівень комфорту, великий обсяг одноразового завантаження, можливості реалізації різних видів і цілей туризму (пізнавальний, бізнес-туризм, навчальний, шоп-туризм та ін), повноцінного відпочинку, повний комплекс життєзабезпечення. До недоліків слід віднести невисоку швидкість пересування транспортних засобів, високі тарифи, обмеження мобільності, а часто і схильність частини людей до «морської хвороби» на морських круїзах.

Проаналізувавши вплив транспортних послуг на стан міжнародного туризму, варто зазначити, що транспорт є одним з найважливіших компонентів розвитку економіки держави. Вплив туризму на розвиток транспорту є комплексним та передбачає наявність потужної матеріально-технічної бази, вдосконалення організації та управління в транспорті, функціонування ефективних систем транспортного обслуговування, і навіть проведення відповідної політики транспортних тарифів.